

RÖSTRÄTT FÖR KVINNOR

Tidning utgiven av Landsföreningen för kvinnans politiska rösträtt.

MOTTO: Vi kunna aldrig göra så mycket för en stor sak som en stor sak kan göra för oss.

III. ARG.

STOCKHOLM, 15 MARS 1914.

Nr 6.

RÖSTRÄTT FÖR KVINNOR

utkommer den 1 och 15 i var månad

Redaktör: ESTER BRISMAN.

Träffas onsdag och lördag kl. 1/3—1/4.
Redaktion och Expedition: 6 Lästmakaregatan.
Expeditionen öppen vardagar kl. 1—4.
Rikstel. Norr 600. Allm. tel. 147 29.
Telegramadress: Rösträtt, Stockholm.

Prenumeration genom posten:

Pris för 1914 1 krona. Lösnummer 5 öre.
För utlandet sker prenumeration antingen genom posten eller genom insändande av 1 kr. 75 öre i postanvisning till tidningens expedition.

Annonspis: 15 öre per millimeterhöjd, större annonser och årsannonser rabatt.

Annonssavdeln.: Rikstel. 456. Allm. tel. 604.
9 f. m.—7 e. m.

Varför icke utdraga konsekvenserna?

Vi kvinnor med vårt påstådda "känslotänkande" och vår klena logiska intelligens ha ofta haft svårt att förstå de prov på manlig — alltså verklig — logik, som oftast kommer till synes i kvinnorösträttsresonemang och som särskilt bruka blomstra i "professorslogiken" i riksdagsdebatterna. Nu bjuds oss åter en hård nöt att knäcka, denna gång i högerns ledande organ, Stockholms Dagblad, där en "Intresse-rad fosterlandsvän" uppmanar de fosterländskt sinnade kvinnorna över hela Sverige "att med entusiasm med sina händers verk bidra till anskaffande av 'krigskassa' för den stundande valrörelsen". Insändaren föreslår tillsättande av "kommittéer i städer och på landsbygd, där arbeten och gåvor mottagas för att sedan försäljas eller utlottas". "Vi förbise icke", förklarar tidningens redaktion i ett tillägg till den insända uppmaningen, "den vackra och ädla tanken i det framställda förslaget, men till den nu förestående valrörelsen kommer det tvivelsutan för sent" och tidningen uttalar den förhoppningen, "att de handlingskraftiga kvinnor, som på sex veckor kunde skaffa 2—300,000 namn på en försvarspetition, må kunna hjälpa till att få fram lika många försvarsvänliga män till valurnorna".*

Vi trodde icke våra ögon då vi läste dessa rader. Vilka framtidsperspektiv öppna de ej! Högerns kvinnliga "inpiskare" — som termen lyder — drivande fram 300,000 män till valurnorna!

Ja, detta är nu sagt från ledande konservativt håll. Männe man sedan, när det så befinnes lämpligt, skall —

* Kurs. av oss.

Kvinnorna ha redan blivit en inflytelserik, upplyst och viljekraftig faktor i det offentliga livet. Det är en verklig fara uti att låta en sådan faktor växa sig stark och mäktig utanför den lagliga representationen, det är klokt, det är nyttigt att införliva en sådan samhällsmakt i representationen, där den, på samma gång som den får ökat ansvar och tvingas till nödig begränsning, utan tvivel skall på många områden bidra till en sund, för landet lyckobringande utveckling.

Sixten von Friesen.

följande ett högt föredöme, — förklara att "man kom att uttala sig i något starkare ordalag, än vad man verkligen menade!"

Men till dess ha orden sin valör och den bör kunna komma de vanliga, enkla begreppens kompass att snurra runt.

Kvinnor, som just från det hållet så ofta förklarats ej vara kunniga nog i politiskt vetande, ej ha omdöme nog för att själva få ha ett ord med i laget, då det gäller fosterlandets och deras egna angelägenheter, de ha nu med ens blivit upplysta nog att leda, att "få fram" män på den rätta politiska linjen.

Det är märkliga tider vi leva i. Tec-ken och under ske alla dagar. Den "civila sakkunskapen" har nu i två års tid i ett ständigt crescendo ogillats och begabbats. Nu hoppas man på den — kvinnliga sakkunskapen i militära frågor såsom en betydande hävstång vid de stundande valen.

Då rösträttskvinnor talat för sin sak, ha de, jämte rättvisans princip, företrädesvis berört sådana sociala frågor, där den kvinnliga sakkunskapen kunde anses berättigad att vilja och att få göra sig gällande. Men de ha i allmänhet icke till det området räknat den svåraste av alla politiska frågor, försvarsfrågan, — vilken det nu enligt högeruppfattning ensamt gäller — och den frågan är varken lätt klarlagd eller lätt löst, hur stark fosterlandskärleken än är.

Men har nu den svenska kvinnan i ett slag blivit tillräckligt politiskt mogen för detta ansvarsfulla uppdrag, denna order från högerledningen i landet, varför — skola vi behöva dra ut konsekvenserna — i all rimlighets namn får hon inte samtidigt lägga sin egen valseedel i urnan?

Hur skall detta ifrågasatta övertygande, detta valfångstjobb gå till? I de flesta fall äro nog manliga anhöriga till de kvinnor uppmaningen gäller, av samma politiska åskådning som de

själva. Alltså får agitationseirkeln göras större. Enstaka oliktankande inom umgänget samt portvakten och vedkarlen äro väl ej tillräckligt övertalningsobjekt. Alltså blir det nödvändigt att klappa på främmande dörrar. När under namninsamlingen för rösträttsopinionen kvinnor sökte kvinnor för att höra om deras ställning till denna fråga, kallades detta i högerpressen för opassande, otillständigt intrång i familjelivet, hemfridsbrott m. m.

Det skulle nu kanske kännas angenämare, mer ogenerat, att för den stundande tiden ha alla de orden osagda.

Och hur går det med anti-rösträttsargumentet om "kvinnans plats i hemmet?" Är den platsen mindre övergiven, om hon under hela valkampanjen är ute och varvar röster, än om hon på valdagen själv går och röstar?

Allt som oftast skyntar i högerpressen den uppfattningen, att högerpartiet nu har icke blott de s. k. bildade utan även de s. k. självförsörjande och väl också bondkvinnorna med sig. Varför tar partiet icke på allvar upp frågan om alla dessas medbestämmanderätt? Efter vad man tyckes mena skulle ju mycket vara att vinna därpå.

Vilket är mest tilltalande? Att klart, konsekvent och ärligt sträva för att ge kvinnorna behörigt inflytande på landets angelägenheter genom det enda konstitutionella medel som finnes, röstsedeln?

Eller att vid enstaka tillfällen, i politiskt upprörda tider, hetsa upp dem att kritiklöst och utan ansvar kasta sig in i valstriderna för att med övertalning och allt slags "indirekt inflytande" söka värva röster i partipolitikens tjänst?

När skola vårt lands kvinnor få ögonen öppna för sin egen värdighet och själva välja den roll de vilja spela i Sveriges historiska drama, ej endast vara åskådare — eller medverka bakom kulisserna.

Klara Lindh.

Tungt, mycket tungt känns det, när vi nu skola söka att med några ofullkomliga ord ge en bild af henne, vars namn läses här ovan. Det blev sorg bland svenska rösträttskvinnor, då för en vecka sedan det budskapet spreds, att Klara Lindh dukat under för följderna av en operation, just då man börjat hysa de bästa förhoppningar om hennes snara tillfrisknande.

Genom hennes bortgång har vår rösträttsrörelse lidit en mycket svår förlust. Från rörelsens början skänkte hon den sitt stora och varma intresse, och allt eftersom arbetsbördorna växte, tog hon mer och mer av dessa på sina starka och villiga skuldror. Första gången hennes namn läses i L. K. P. R:s årsberättelse är 1905, då hon som medlem av styrelsen för Gävle F. K. P. R. på ett föreningsmöte höll ett föredrag över ämnet: "Vad böra vi göra för att höja intresset för föreningen?" Hennes hela liv som rösträttskvinna blev ett levandegjort svar på denna fråga.

År 1907 valdes hon till suppleant i centralstyrelsen, men deltog först året därpå i centralstyrelsemötet, som då avhölls i Gävle. Till ordförande i Gävle-föreningen valdes hon 1909 och till ordinarie centralstyrelsemedlem 1910. Då Gävleborgsförbundet bildades 1908, blev hon dess ordförande och har sedan alltjämt varit dess ledande kraft. År 1909 åtog hon sig uppdraget att redigera L. K. P. R:s artikelserie, som under hennes kloka och insiktsfulla ledning kommit att bli ett värdefullt bidrag till spridandet av intresset för kvinnornas rösträttsfråga i vida kretsar.

Klara Lindh gjorde aldrig någonting till hälften; åtog hon sig en sak, så visste man att den skulle bli utförd på det bästa möjliga sätt. Och hon åtog sig så mycket — nästan allt vad man bad henne om — och hon gjorde det så enkelt och naturligt, att man knappast märkte, huru stora de bördor voro, som hon kom att bära. Också var hon ej blott själen i sin egen förening och sitt eget länsförbund, utan även en av de mest betydande inom centralstyrelsen. Hon älskade ej de långa och de många talen, men vad hon yttrade var kärnord, som alltid vunno gehör och sympati.

Den som satt sig något in i det arbete, en så vitt utgrenad organisation, som vår rösträttsrörelse kräver, den vet också hur värdefullt det är att på olika håll ha fasta stödjelare, som man kan sätta sin lit till. Och när en sådan stödjelare bryts av, då går det som en skälvnig genom hela byggnaden. Ingen människa är oersättlig, heter det; men inom varje stor, banbrytande rörelse intaga pionjärerna en särställning, som aldrig kan helt fyl-

Damdräkter

tillverkas verkligt förstklassigt under ledning av akademiskt utbildad tillskärare. OBS! Full garant.
A.-B. Londoner Herr- & Damskrädderi-Etabl.
37 Drottninggatan, 1 tr.
A. T. 225 19. R. T. 67 18. (A. F. 1629).

Svaluddens Pensionat

rekommenderas

R. T. Ulriksdal 17. A. T. Ulriksdal 85.

Postadr. Järva. Vördsamt Elin Johansson.

Frågobyran Kronan

Amanuensen C. Mothander

Mästersamuelsgatan 71, Stockholm. 10-4.

Alla juridiska uppdrag. Alla slags förfrågningar mot 1 kr. postföret. Specialitet: Barnuppfostringsmål.

Mer än 14000 kvinnor

försäkrade i

SVENSKA LIF

Skandinavens största ömsesidiga livbolag.

FÖDD:

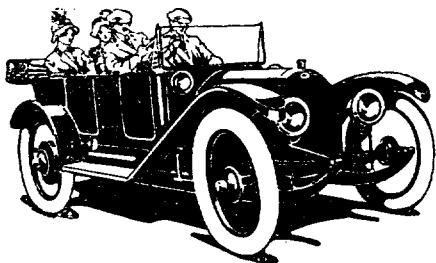
Vår dotter Marit Clari-Louise

Frieda Dilthey Beckman. F. Woods Beckman.

Finspång den 26 februari 1914.

STOCKHOLMS
GENTLEMANN-CHAUFFÖRSKOLA

Inneh. E. Göransson & J. Rehn.

Utbildar chaufförer på kortaste tid. Separatkurs för damer. Skickliga lärare. Billiga priser. Eleverna få köra en timme varje dag ca 1 månad. Anmälningar emottagas hos Automobilf. H. Kjellgren, Arsenalsgatan 8 D, Stockholm.

las av dem, som komma efter. Inom vår rösträttsrörelse var Klara Lindh en god, ljus och stark pionjär, och såsom sådan är hon för oss oersättlig.

Sådan hon framträdde i rösträttsarbetet, sådan var också Klara Lindh i det enskilda livet. Vad hon var i sitt hem och för de sina är ej här platsen att skildra. Endast så mycket skall sägas, att hennes liv utgör ett det vackraste bevis på möjligheten för en kvinna att sköta yttre angelägenheter och på samma gång skapa ett varmt och gott hem, att vara sin make en hjälp och sina barn en öm vårdare, och samtidigt räkna till att arbeta för sina medsystrar ute i landet och ute i världen.

Framför mig ligger det sista meddelande jag fick från hennes hand och som i all sin enkelhet ger ett så starkt uttryck för hennes osjälviskhet och pliktrohet. Det lyder så här: "Står just nu färdig att resa upp till lasarettet. Vill dock dessförinnan besvara cirkulär 100 punkt 1 med ja. Hälsa hjärtligt alla och var själv mest hälsad."

Denna hälsning sändes nu ut över landet till alla de kvinnor, vilkas intressen hon gjorde till sina och för vilka hennes stora, varma hjärta ömmade. Och må den uppmuntra oss att följa hennes exempel och icke förtrötta, utan verka medan dagar är för det mål, som var hennes och är vårt.

Ezaline Boheman.

Vid graven nedlades å L. K. P. R:s vägnar en krans med inskriptionen: "Tack för ädel kvinnogärning."

**KRONANS
TVÄTT-
PULVER**
MED VIOLDOFT

AKTIEBOLAGET
Tekniska Fabriken
KRONAN
Karlstad
PRIS 12 ÖRE

Låt inte vägarna gro igen!

Nu är arbetet för den stora opinionsyttringen avslutat — och vi känna nog litet var en viss lättnad, sedan vi skickat in alla listorna.

Lättnad — men också en stor tomhet, som man alltid känner, då man slutat ett arbete, som man varit intresserad av.

Frestelsen att slå sig till ro är aldrig större än efter en riktig kraftansträngning, men vi få inte falla för frestelsen.

Genom namnsamlingen har ett stort upplysningsarbete bedrivits, som nått ända bort till de mest avlägsna bygder, och kvinnor, som förut aldrig haft tillfälle att få kännedom om våra strävanden — som kanske aldrig hört annat än förvrängda framställningar av dem, — ha nu lärt sig vad det är fråga om och ha vaknat till medvetande om, att rösträttskvinnorna arbeta just för dem, för deras hem och deras barn. Vi ha mötts av en varm våg av sympati och förståelse. Nu gäller det att inte låta intresset svalna, det gäller att se till, att alla de små ljus, som tänts runt om i landet, verkligen komma att brinna med klara och varma lågor. Och det är rösträttsföreningarna, som skola taga hand om allt det spirande intresset. Vi ha under namnsamlingens dagar lärt känna så många förståndiga och duktiga kvinnor, som visat sig ha vaken blick för kvinnornas strävanden, men som genom sina levnadsförhållanden ha svårt att följa med hithörande frågor. Vi få inte släppa kontakten med dessa. Vi böra komma ihåg dem och göra oss påminda genom att inbjuda dem att inträda i våra rösträttsföreningar, skicka dem ett och annat flygblad, inbjuda dem till våra möten, om det låter sig göra o. s. v.

På de orter, där det visat sig större intresse, böra länsförbunden söka anordna föredrag, så att intresset hålles vid liv och man möjligen kan få tillstånd nya föreningar eller filialer.

I städerna kan man väl givet vänta, att namnsamlingen skall medföra ökat medlemsantal och det vore nog bra, om man därför just vid denna tid kunde anordna offentliga möten, där nya medlemmar kunde anteckna sig.

I arbetet för vår sak ha vi ju också vår egen tidning som den yppersta hjälp. Det är inte mera än en mening om att Rösträtt för Kvinnor fyller sin

plats såsom organ för vår rösträttsrörelse, det visade sig under det senaste centralstyrelsemötet, där man hade idel lovord för den.

Det är svårt att få talarinnor, och möten kan man inte ställa till när som helst. Dessutom finns det alltid en del personer, som inte ha tillfälle att komma på mötena — men har man prenumererat på sin tidning, så undgår man den inte, och har man inte tid att läsa den i dag, så ligger den tåligt och väntar till i morgon.

Till dem, som dagligdags äro upptagna av allsköns arbeten, som vill skymma bort de stora intressena, kommer den med en hälsning från alla kamraterna. Den är ett föreningsband mellan rösträttsintresserade i hela landet och kan nå de avlägsnaste bygder. Den är numera oundgänglig, en så vidsträckt rörelse måste ha ett eget organ. Det var ett länge känt behov, innan det blev verklighet. Och när vi nu ha det, så måste vi också använda det, så att vi ha så mycket nytta av det som möjligt.

Det bör stå klart för varje rösträttskvinna, att hon verkligen gör något för saken, då hon förmår någon att prenumerera på Rösträtt för Kvinnor. Tidningen skall inte bara vara rösträttskvinnan till glädje, trevnad och uppbyggelse, den skall föra vår talan långt ut i bygderna, dit vi inte själva kunna komma. Särskilt skulle jag vilja rekommendera, att de respektive föreningarna prenumererade på en del exemplar till de kvinnor, som i avlägsna bygder arbetat för namnsamlingen.

I fjol vid denna tiden, då hade vi namnsamlingen framför oss. Stora trakter på kartan voro då som tomma blad, som väglösa trakter, som vi inte visste huru vi skulle kunna nå fram till. Nu ha vi erövrat landet. Det finns inte längre några väglösa trakter, Vi ha funnit väg till byar och gårdar och nu gäller det att inte låta vägarna gro igen. Vi ha inte tid att vila oss och slå oss till ro. De uppgifter, som just nu ligga framför oss, se kanske inte så storartade ut, men de äro nog så betydelsefulla.

Genom namnsamlingen ha så många frön lagts i jorden — vi ha nu att vårda dem, att de bli stora, fruktbara träd.

Sigröd Kruse.

Bergman-Österbergiska samhälls-
kurserna.

Den samhällskurs, som pågått i Kalmar län sedan den 13 jan. avslutades i Vestervik den 6 mars. Fröken Valborg Bergström, som leder kurserna i år, har därunder hållit 67 föreläsningar på 20 olika platser. Det sammanlagda åhörareantalet har under kursen varit 3,822 personer.

I allmänhet ha föreläsningarna på de olika orterna mottagits med välvilja och förståelse, och tack vare de utomordentliga anordningarna och allt förarbete har det hela gått "i lås" på ett utfärdigt sätt. Den senaste tiden ha föreläsningar dock ibland kommit i kollision med de politiska föredragen, och publiken blev på de sista föreläsningarna därför ej så talrik som eljest varit fallet.

Den 13 mars börjar en ny kurs i norra delen av Gävleborgs län med föreläsning i Ljusdal, och vi önska fröken Bergström lycka i fortsättningen.

E. P.

A.-B. JOHN V. LÖFGREN & Co

Kungl. Hofleverantör

Rikst. 429 Fredsgatan 3, Stockholm. A. T. 50 48

Ny F. K. P. R.

Sköldinge F. K. P. R. bildades vid möte i Valla den 1 mars genom sammanslagning av de förut till Flens lokalförening hörande filialerna i Valla och Kantorp. Mötet var synnerligen livligt och besökt av ett stort antal intresserade. Föreningen, som räknar över 50 medlemmar, erhöi följande styrelse: Fru Maria Skogh, ordf., fröken Hilda Anderson, fröken Ellen Halén, fru Amanda Svensson och fru Ida Forslund; suppleanter fru Berta Forsberg och fru Ebba Petterson. Av en person, som önskade vara ökad, skänktes en summa pengar som grundplåt för föreningens verksamhet.

Kommunalt röstberättigade kvinnor försumma icke att deltaga i årets landstingsmannaval! Kom ihåg att utgången av dessa val inverkar på Första kammarens sammansättning och på denna åter beror ytterst lösningen av kvinnornas rösträttsfråga.

Sveriges äldsta, största o. bäst renommerade specialaffär i

Siden- & Ylle-Klädningsstyger

Prover t. landsorten sändas gratis o. franco.

47
Västerlånggatan
(f. d. Barnängens lokal).
ASTRID SÖDERQUIST
KAPPAFFÄR
1 Klass Damskrädderi.
Välsorterat lager av:
Engelska Ulstrar, Kostymer, Plysch o. Astrakan,
Frukappar, Aftonkappar, Backfischkappar etc.

FILMS.

Mr Asquith framhårdar i sitt nekande att emottaga deputationer, som önska framställa kravet på rösträtt för kvinnor. Helt nyligen har han nekat företräde åt en mycket representativ deputation av valmän från Skottland och norra England, bestående av högre ämbetsmän och stadsfullmäktige från Edinburgh, Glasgow och Newcastle, som önskade framlägga sina åsikter i frågan. Då de infunno sig vid Mr Asquith's bostad möttes de av en större polisstyrka. Med anledning av premiärministerns handlingssätt anordnades samma dag två stora protestmöten, det ena på Trafalgar Square, där flera av deltagarna i deputationen uppträdde som talare och skarpt fördömde Mr Asquith's taktik.

Den första engelska rösträttsföreningen bildades 1866 i London av miss Emily Davies, samma år bildades en förening i Manchester av Mrs Wolstenholme Elmy.

Enligt den engelska landsföreningens (N. U. W. S. S.) just utkomna årsberättelse räknar föreningen nu 478 lokalföreningar med över 52,000 medlemmar.

I Bloemfontein har nyligen avtäckts ett monument, som rests till minne av de under boerkriget i Syd-Afrika omkomna kvinnorna och barnen. Över 20,000 kvinnor och barn blevo krigets offer, under det att på boersidan hela dödssiffran för män uppgick till 4,000. Dessa siffror böra bättre än något annat kunna tillbakavisa den av "antis" drivna satsen, att endast männen böra ha bestämmanderätt över krig och fred, ty de ensamma äro utsatta för krigets faror.

Biskopen av London, som i höstas besökte Stockholm för engelska kyrkans invigning, har nyligen på ett stort möte i Leeds uttalat sig om vita slavhandeln. Han förklarade att han skulle kunna bli varm anhängare av kvinnorösträtten endast för denna frågas skull. "Det är detta onda, som gör våra dagars kvinnor utom sig", sade biskopen. "Varen barmhärtiga i Edra domar, om de förgå sig, de hava väckts till insikt om hur somliga män behandla somliga kvinnor."

Den äldsta av alla världens kvinnoröstretts-tidningar är The Woman's Journal, som utkommer i Boston, U. S. A. Den grundades i januari 1870 av Lucy Stone och Henry B. Blackwell, och kunde således i år fira sin fyrtyofemte födelsedag. Dess nuvarande redaktör är Alice Stone Blackwell.

Bayern har fått sin första kvinnliga professor i det d:r Marianne Plehn, som förut tjänstgjort som assistent vid biologiska institutionen vid universitetet i München, utnämns till professor vid samma universitet.

I Mexiko äro män och kvinnor för närvarande likställda med avseende på politiska rättigheter. Männen töras icke rösta och kvinnorna få icke.

IVA
Alla damer böra ihågkomma att en god tvål är en viktig faktor vid kroppens vård. Använd endast **Civa-tvål** för tvättning av händer, ansikte och huvud. Använd **Civa-Tabletten** i hemmet vid särskador, tvättningar och för övrigt för alla hygieniska ändamål. Säljes överallt. Prov å **Civa-tvål** och **Civa-tabletten** erhålles mot insändande av Kr. 1:20 fraktfritt.
CIVA-FABRIKEN
Mästare Samuelsgatan 12 - Stockholm
Allm. Tel. 62 25. Riks Tel. 62 25.

Lungsiktiga!

En lungsiktig som av läkare hemsänts från sanatorium såsom obotlig har efter en tids användande av Zenegin återvunnit krafter, arbetsförmåga och nytt levnadsmod.

Zenegin försäljes i flaskor å 8:25 och 5:75. Provflaska mot insändande av 1 kr.

Örtextraktfabriken Zenegin, Afd. S. Centralpalatset, Stockholm.

Riksdagen och lärarinnorna på landsbygden.

Under den nu upplösta riksdagen behandlades och bifölls i bägge kamrarna en motion, som nära berör en stor grupp av arbetande kvinnor i vårt land.

Hrr Roos i Första kammaren samt Starbäck och Nilsson i Örebro i Andra kammaren hade som bekant inlämnat en motion, däri det med stöd av en övertygande motivering hemställdes:

att riksdagen i skrivelse till K. M:t måtte anhålla om utredning, huruvida åtgärd icke kunde vidtagas för beredande av ökad trygghet åt de folk- och småskolelärarinnor, som ha sin bostad i ensamt liggande skolhus, genom anordning, som av K. M:t kan befinnas lämplig.

Första kammaren biföll motionen utan diskussion, i Andra kammaren hade oppositionen ingen framgång, och hemställan till K. M:t bifölls även här.

Härmed är till en början vunnet riksdagens erkännande att de förhållanden, under vilka små- och folkskolelärarinnorna leva och arbeta på landsbygden, äro i behov av ändring. Kanhända skall riksdagens auktoritet åstadkomma, vad de ensamma lärarinnornas klagan och sorgliga öde icke i sig själva förmått, nämligen öppna skolrådets ögon för deras plikt att göra vad de kunna för att säkra lärarinnornas trygghet, liv och hälsa.

Därnäst får man hoppas, att den anbefallda utredningen blir grundlig och allsidig, och tar upp kårens synpunkter, icke bara dess överordnade myndigheters, samt att den inom en icke allt för avlägsen framtid framlägger ett antagligt förslag, som gör slut på lärarinnornas osäkerhet i de öde skolhusen.

Tecken ha dock tytt på, att viljan till att lägga svårigheter i vägen för en lycklig lösning finnes på sina håll, och det bör därför vara kvinnornas plikt att icke låta allt bero blott vid detta beslut om utredning, utan göra vad de

kunna för de ensamma lärarinnornas sak. Det gäller att samla lärarinnorna till ett enhälligt uppträdande, att hålla ögonen på de myndigheter, som uttala sig, att påverka allmänna opinionen och att slutligen, så långt det utan rösträtt är möjligt, understödja lärarinnorna, då frågan kommer till förnyad behandling vid riksdagen.

Ett gott arbete har redan gjorts av författarinnan, fröken Anna M. Roos, en syster till motionären, som, utom det att hon inspirerat motionen och samlat det material, som ligger till grund för densamma, även skrivit ett antal belysande och väckande artiklar över ämnet i Aftonbladet. Dessutom har hon sökt samla lärarinnorna till en opinionsyttring i frågan.

Anledningen till att hon tog sig an de ensamma lärarinnornas sak var ett brev, som hon — kanske förväxlad med "Vit Ljungs" författarinna — mottog från en lärarinna, däri denna skildrar sina bittra erfarenheter från många års tjänstgöring i ett ensamt skolhus på landet.

Vi ha alla sett det där lilla huset vid landsvägen mitt emellan två byar, vi säga oss vid första ögonkastet, att det är en skola och veta, att där på gaveln, bakom de vita gardinerna, bor en ensam lärarinna. Samma slutsats drar också landstrykaren, som drar förbi, och medan vi andra vandra vidare med en flyktig undran, hur det mände kännas att bo så där ensam i skogen, så kan det hända, att han beslutar att dra fördel av hennes hjälplösa belägenhet.

Detta vet lärarinnan, och när hon går till vila om kvällen i den djupa ensamheten, kan det lätt hända henne, att historierna om de öden, som drabbat hennes kamrater, komma för henne eller minnet av något pinsamt äventyr eller själv upplevat, och hon förmår icke somna, om hon också skulle våga. Den natten sker ingenting, många nätter gå

lugnt förbi, men en natt händer det. Hon hör steg utanför, en hand tar i låset, någon sparkar på dörren med grova stövlar. Kanske nöjer sig mannen därute med att skrämja kvinnan och går sedan sin väg, kanske bryter han sig in, kanske blir det strid och kanske blir underlägsenheten i fysisk styrka den kvinnans hela öde. Att en lärarinna behöver lida kroppsligt våld hör naturligtvis till sällsyntheterna, men en bruten hälsa, ett förstördt nervsystem blir ofta resultatet av några års ensamhet och otrygghet. Statistiken, som icke kan jävas, visar en ohygglig procent sinnessjuka bland småskolelärarinnorna, och sammanhanget är lätt uträknat.

Fröken Roos har fått kännedom om och offentliggjort åtskilliga fall, som redan de äro härresande nog, men om lärarinnorna, som sitta ensamma i bygderna, kanske utan en aning om att deras öde, diskuteras, ville skildra vad de genomlevat och genomlidit, då först skulle vi få ett rätt begrepp om vad deras belägenhet vill säga.

Det botemedel, som den förut omnämnda lärarinnan föreslagit och som också upptagits i motionen, är, att i varje skolhus, nytt som gammalt, skulle inredas en lägenhet som genom skolrådets försorg borde uthyras till lämpliga personer. Det finnes ofta obegagnade vindutrymmen, som med litet god vilja från kommunens sida lätt skulle kunna användas, och därmed vore ensamhetens bann brutet. De invändningar, som kunna göras, såsom risken av ofrid och obehag, falla för den stora trygghetskänsla, som medvetandet att äga människor under samma tak ger lärarinnan. Man får också hoppas, att utredningen beaktar detta uppslag, som har fördelen att vara utförbart.

Något måste i varje fall göras; för många många kommer all räddning för sent, men de unga lärarinnorna, som börja sin bana med glatt mod och god vilja, få icke vidare offras. E. W.

Verknigen av boskillnad.

Ett aktuellt fall.

I Göteborgs Handels- och Sjöfartstidning för den 20 febr. refereras ett fall, som visar hur osäker den gifta kvinnans ställning är, även då lagstiftningen trots sig uttryckligen komma henne till hjälp. Det gäller en i Göteborg boende gift kvinna, som erhållit boskillnad, men vilken nekats rätt att idka handel på den grund, att hon ej företett bevis om mannens samtycke härtill och hans villighet att ikläda sig borgen för hennes förbindelser, vilket av näringsfrihetsförordningen kräves för gift kvinna, "som med mannen sammanlever".

Genom boskillnad upphäves mannens ekonomiska målsmansskap över sin hustru, och i allmänhet har det ansetts att en gift kvinna med boskillnad i alla ekonomiska ting var sidoställd med änka eller ogift kvinna. Efter boskillnaden svarar var och en av makarna för sina skulder; mannens kreditorer kunna icke för någon hans skuld, av vad art den vara må, göra anspråk på hustruns förmögenhet eller inkomst, därest hon ej själv iklätt sig betalningsskyldighet, och mannen blir lika litet betalningsskyldig för hustruns ingångna förpliktelser.

Magistraten i Göteborg stöder sig vid sitt beslut utslutande på näringsfrihetsförordningens uttryckliga föreskrift. Frågan huruvida denna bör äga tillämpning på föreliggande fall, kommer då att hänga på tolkningen av paragrafens ord: "gift kvinna, som med mannen sammanlever". Skall detta tagas efter bokstaven, då har magistraten tydligen rätt; betyder det däremot: gift kvinna, som med mannen lever i egendomsgemenskap, då är dess invändning obefogad.

Vilkendera tolkningen är den rätta,

En föregångsman.

Av Gustava Svanström.

Den svenske turisten, som under sin vandring genom Europa besöker de dödas gårdar, påträffar namnen av många högt begåvade landsmän, som funnit den sista vilan i främmande jord.

På den protestantiska kyrkogården i Florens finnes bland försummade gravar en sten med den ännu läsbara inskriften Ernst Kjellander. Det var en junidag 1835, som den tjugutvåringige ynglingen, Kjellgrens systerson, bäddades ned under Italiens blå himmel. Han var redan då docent i filosofiens historia, skald och tänkare, ansedd som en av samtidens snillrikaste andar, fastän hans bana bröts så tidigt, att hans namn hunnit falla i glömska.

I Tyskland, på Erlangens kyrkogård, vilar en annan ung svensk. På stenen står att läsa: Petrus Ulricus Kernell, Sveo-Ostrogothus.

Detta är vad griften förtäljer om en svensk studiosus, "blond, fager, skär och hostande", en annan av dessa gudarnas älsklingar, som dö unga. Det var vid hans grav, som E. G. Geijer, Adolf Lindblad och Malla Silfverstolpe en augustidag 1825 göto saknadens varma tårar.

På kyrkogården i den lilla lärdomsstaden Greifswald finnes bland glömda och övervuxna hällar en grav, över vilken en lind breder sin lummiga krona. På stenen under linden står följande inskrift.

"O, viva, viva divinitas, meæ animæ anima, tibi fui, tibi sum!"

"Du gudomlighet, du levande, mitt väsens väsen! Mitt mål var och är du!"

Graven är Thomas Thorilds. Hans namn är mera känt än de båda andras, hans historia en annan. Mycket ägde han dock gemensamt med dem, snillet,

den ideella tanken och det varma hjärtat.

Men han dog ej ung, han fick leva med i livets strid, och stridens hetta gjorde honom slutligen till en landsflyktig.

Han, som i sitt eget land ansågs farlig för sederna, levde i många år med sin familj ett stilla liv som professor i den lilla pommerska lärdomsstaden.

Nutiden dömer rättvisare än samtiden om den man, som dock ägde så mycket snille och själsfinhet och särskilt bör den svenska kvinnan ägna en tacksamhetens tanke åt Thomas Thorild. Knappast har någon i livligare ord än han förfäktat hennes mänskligt rätt, ja, tiden har ännu efter mer än hundra år ej helt hunnit upp honom.

År 1793 gav han ut sin uppsats "Om kvinnokönets naturliga höghet." Uppsatsen har till motto: Träldom är förbudet i Sverige, och den är en satir över männen och ett lysande erkännande av "kvinnans fullkomliga rätt att vara människa."

Han börjar med att tala om "karlarnes mest ömma dyrkan för kvinnorna", vilken i själva verket ingenting annat var än ett mildt och smickrande förakt, och att han själv en gång led av den "turkiska inbillningen", att jämföra kvinnorna med vilken annan lysande egendom som helst. Då däremot en man betydde för honom en halvgud eller "i en enda tanke, allt sant och stort".

Men så kom han en vacker dag att läsa i en bok, som han väl läst hundra gånger förut. Den hette "Om dottrars uppfostran" och handlade om, hur de icke nog tidigt kunde "bildas till den laggranna dygd, som tillhör en kvinna i världen".

Vad tänkte han — de måste väl först anses som människor, innan de anses som kvinnor?

Och säger han "denna enda tanke, att

den skönaste hälften av förståndiga varrelser på jorden äro först människor — därnäst kvinnor, och icke, som man alltid ansett dem, först kvinnor, därnäst människor — denna enda tanken nedslög min turkiska inbillnings höghet och lärde mig i ett ögonblick att rätt se den ovärdiga *halvmänsklighet* varuti karlarnes dumma vildhet nästan alltid dristat hålla kvinnorna".

Det är klart, säger han vidare, att samma orättvisa, eller som han på sitt starka språk uttrycker sig, samma "få-nighet eller skamlöshet", som det vore att betrakta en karl blott i egenskap av en han, samma orättvisa vore det att betrakta en kvinna blott i egenskap av en *hon*, då likväl en kvinna enligt naturen är:

1. En *förståndig varelse* med all en sådan varelses rättighet och höghet.
2. En *människa* med all en människas rättighet och höghet.
3. En *medborgare* med all en medborgares rättighet och höghet.
4. En vän för sina vänner.
5. En släkting för alla sina släktingar.
6. En husmoder för hela sitt hushåll.
7. Och äntligen allra sist en *hon*, lämplig som hustru åt en viss lycklig karl.

Detta var Thorilds uppdelning av kvinnans bestämmelse, och det framgår av litteraturhistorien, att han själv fann denna "hon", som blev hans trogna hustru och förljuvade hans liv där borta i det främmande landet. Men att det också var genom henne han kom att frånga sin "turkiska" ståndpunkt och lära sig akta kvinnan först och främst som människa.

Men om Thorild inför sin samtid utkastade en stridshandske, skulle det ur kvinnornas eget läger uppstå den, som var mogen att upptaga hans tankar om kvinnans mänskligt och medborgarrätt och utkämpa striden.

Hur vågade icke Fredrika Bremer att

för kvinnornas skull bryta mot gamla fördomar och få samtiden mot sig för att till sist få den — och ännu mera eftervärlden — med sig.

Hur rörande är icke hennes bön till fäderneslandet för kvinnorna.

"Var dem en huldare moder än du varit för mig. Giv dem, giv för din egen framtids skull, åt alla dina döttrar, vad du nekade min ungdom: frihet, framtid, ett hem för andens liv!"

Men om än Fredrika Bremer segrade i kampen för kvinnornas frigörelse, bröt deras omyndighetstillstånd och öppnade dem nya banor, nya vägar "för deras andes liv", så är likväl inte striden kämpad till slut.

Hur mycken opposition reser sig inte ännu mot erkännandet av att kvinnorna "med lika så fullkomlig rätt", som männen äro människor och medborgare, hur mycket av "turkisk" ståndpunkt gör sig inte gällande hos män — och för övrigt även hos kvinnor, när frågan om kvinnans medborgarrätt i våra sena tider skall behandlas.

Om han, som vilar under linden på den pommerska kyrkogården, ljuskämpan med det heta hjärtat, kunde lyfta sitt huvud, skulle han visserligen se, hur mycket kvinnorna vunnit, men likväl skulle han kanske ännu en gång forma sin spetsiga stil till en fråga.

"Ha dessa samme karlarna, vilkas högsta oskicklighet både att tänka och styra sig själva är av världens historia så klar, att de med sina hårda senor och sitt sjukliga vett icke hos kvinnorna sett något stort mera än kjortlarna — ha de ännu icke märkt, att den ädla varelse, som heter *hon* allra först hette *människa*, ha de ännu icke förstätt, att den *lilla olikheten* av kön blott är en skugga mot den *stora likheten* av förstånd och hjärta, det är av mänsklig dygd och värdighet!"

beror väl närmast på vilken rättsgrunden är för ovannämnda stadgande. I allmänhet har det antagits, att under egendoms-gemenskap gränsen mellan hustruns gemensamma och enskilda gäld är mycket svår att draga, och att det därför är svårt att på förhand veta, i vilken grad mannen är betalningsskyldig för gäld, som hon ådrager sig. Lagstiftningen har därför begärt hans uttryckliga samtycke och borgen för det fall att hustrun önskar driva handel och alltså regelbundet måste träffa ekonomiska avtal och ikläda sig betalningsskyldighet, detta därför att hennes kreditorer på förhand skola veta, vad de ha att hålla sig till och ej behöva riskera, att mannen utan vidare förklarar sig ovillig betala hustruns skulder i och för affären.

Ifall boskillnad föreligger, finnes emellertid ingen som helst osäkerhet härvidlag; ingen kan på förhand anse mannen betalningsskyldig för hustruns skuld; endast hon själv häftar härför, alldeles som om hon varit ogift eller änka. Skulle det nu även i fall av boskillnad begäras mannens samtycke och borgen, så vill det alltså säga, att om en näringsdrivande kvinna är gift och har boskillnad, då fordrar lagen en ytterligare garanti för hennes blivande kreditorer utöver vad den fordrar av en änka eller ogift kvinna. Så har nog icke lagstiftarens mening varit, och det är väl därför sannolikt, att magistraten i Göteborg ej får rätt i sin tolkning. Emellertid är såväl rättsuppfattning som rättstillämpning härvidlag ganska osäker och vacklande, och man kan därför endast instämma i den önskan, som uttryckes i vederbörande kvinnas besvärsskrivelse, nämligen "att den föreliggande frågan måtte bli genom vägledande prejudikat slutgiltigt prövad". Skulle magistraten få rätt, vore detta ett mycket väsentligt försvande av vad man ville uppnå genom boskillnadsinstitutet.

A. W.

Männens ridderlighet ännu en gång.

Den stora dagliga Chicagotidningen The Chicago Record Herald har i en ledande artikel redogjort för det tillfälle då 158,026 röstberättigade kvinnor för första gången inregistrerades i röstlängderna. I artikeln heter det bland annat:

De profetior, som varslade om att männens ridderlighet mot kvinnorna skulle upphöra i och med att de blevo politiskt jämställda, ha jämmerligen kommit på skam. Det har tvärtom visat sig att männen på de platser, där inregistreringen ägt rum, visat en långt större ridderlighet än de vanligen visa prov på i spårvagnarna och på gatorna. Kvinnor, som varit vana att stå omvärvda av rökmoln i spårvagnarna och som aldrig blivit bemötta med någon hänsyn i gatutrafiken, blevo förvånade över att männen vid deras inträde på röstlängdlokalerna, upphörde att röka och lyfte på hattarna, när de lämnade dem plats, och iakttago ett i allo höviskt uppträdande. Det stora flertalet av männen ådagalade genom sitt uppträdande, att de nya röstägarna vore välkomna att delta i avgörandet av allmänna frågor.

De, som kommit med onda spådomar, vore icke mindre överraskade av männens ridderlighet än av den saklighet och reda, som utmärkte kvinnorna, när de gingo att utöva sina nya skyldigheter. De förorsakade intet som helst besvär eller avbrott i arbetet. Enda svårigheten vållades i de distrikt, där den utländska befolkningen bodde. Många kvinnor, som ville bli röstberättigade, kunde inte få sina namn upptagna i längderna, emedan deras män underlåtit att skriva sig som medborgare, och det var i många fall svårt att övertygga dem härutinnan.

ENERGON

förrordas av läkare såsom ett

kraftigt näringspreparat, verksamt styrkande vid allmän svaghet, blodbrist, sömnlöshet, rubbningar i nervsystemet och under rekonvalescens.

Tillverkas av A.-B. PHARMACIA, Stockholm.

Kontrollant: Professor Fil. Dr. K. A. Vesterberg.

Den engelska kyrkan och kvinnorösträtten.

I högre grad än något annat är England kanske de stora motsatsernas land. Kontrasterna mellan rikedom och fattigdom äro där bjärtare än annorstädes, de sociala missförhållandena mera iögonfallande, och när en rörelse dragit som en stormvind genom landet har den funnit sina entusiastiska anhängare såväl som sina hätska motståndare. Människor ha delat sig i partier för och emot, och sammandrabbningarna ha stundom varit så heta, att de stört Europas lugn.

Reformer i England ha sällan genomförts med den sakliga måttan och den överbevisande kraften allena, utan ha även varit förbundna med våldsamheter och upplöpp.

Icke heller den kvinnliga rösträttsrörelsen skulle få slutföra sitt arbete, främmande för alla oroselement.

Men oftast är det de ljudande trumvirvlarna, som ge eko i andra länder och därför har man varit alltför benägen att göra den engelska kvinnorösträttsrörelsen synonym med suffragetternas stridsmetoder. Man bedömer människorna efter deras handlingar och tidsrörelserna av deras resultat, men det är tyvärr oftast de som äro av sensationell art, vilka komma till allmänhetens kännedom och som tidningarna göra nummer utav.

För en lugn och besinningsfull granskning står dock den engelska kvinnorösträttsrörelsen som en djupgående, allvarlig omvälvning i hela den engelska nationens liv, vari visserligen yttringar av explosiva krafter göra sig gällande, men som dock lugnt och säkert arbetar sig fram mot målet. Hur djupt rösträttsrörelsen gripit in i det allmänna medvetandet röjes måhända bäst av den livliga tillslutning från prästerskapets sida, som under de senaste åren tagit sitt uttryck i föreningsbildande runt hela landet.

Märkligast bland dessa är "Den kyrkliga föreningen för kvinnans politiska rösträtt", som tillkommit på initiativ av pastor Claude Hinscliff. Bevittnande kvinnornas frihetskamp, blev han dagligen alltmera övertygad om betydelsen av den rörelse, som sammanförde kvinnor av olika stånd, yrken och organisationer och enade dem, oavsett deras religiösa och politiska övertygelser. Han var även innerligt övertygad om, att om mänskligheten någonsin skulle kunna förverkliga sina höga ideal, måste det ske under mäns och kvinnors gemensamma arbete och kamp, och med Kristus delade han den övertygelsen, att man måste sätta mänskligheten framför könen. Det skarpa särskiljandet av män och kvinnor med undertryckandet av de svagares rätt, hör till de mörkaste bladen i historiens bok.

Så uppstod inom honom tanken på att bilda en kyrklig förening för kvinnans politiska rösträtt, som redan blivit en religion för många, och varmt religiös hoppades han att alla troen-

des förböner skulle bringa tröst och styrka åt dem, som arbetade och ledo, och underkastade sig försakelser och oppoffringar för sin idé.

Utanför St. Stephens kyrka i London höll han ett tal, vars sådd snart spirade och under livlig anslutning och stor entusiasm bildades "Den kyrkliga föreningen för kvinnans politiska rösträtt" på ett möte i Essex Hall. Föreningens ordförande blev biskopen av Lincoln och dess medlemmar av prästerskapet utgjordes i juni månad föregående år av 270, vilken siffra nu torde avsevärt ha ökat.

Pastor Hinscliff blev sekreterare och har nedlagt ett outtröttligt arbete i föreningens tjänst. Han har organiserat en hel stab av föredragshållare och har själv talat på möten, inte bara i England, utan även i Skottland och Irland. På de flesta platser han besökt ha filialer till moderföreningen bildats, så att man med skäl kan säga, att han spant en stark kedja över hela Britanien, outtröttligt fogande länk till länk.

Genom fonder, donationer och en storartad personlig offervillighet ha utgifterna för lokaler, resor och annonsering blivit betäckta och föreningen publicerar även en månatlig tidning med syfte att sprida kännedom om dess arbete och syftemål. Flera av de förnämsta representanterna för Englands prästerskap äro medarbetare i tidningen.

Föreningen har även förberett den petition om beviljandet av rösträtt och valbarhet åt kvinnor, vilken i dagarna inlämnats till parlamentet, undertecknad av ett stort antal biskopar och präster.

Professorn i teologi, kyrkoherden J. J. Bethune-Baker i Cambridge anser petitionen vara ett bevis för att människor blivit övertygade om den orättfärdighet, som ligger till grund för att kvinnorna i ett demokratiskt styrt land utestängas från all medbestämmanderätt i detta lands öden, och han tillägger: "Det blir orättfärdigt i samma ögonblick kvinnorna bli medvetna om att det är en orättvisa och när ett tillräckligt stort antal kvinnor äro uppståndna av samma känsla och den moraliska övertygelsen går hand i hand med logiken, då är tiden inne att förändra sakernas tillstånd. Kvinnornas samhälleliga arbete är minst lika betydelsefullt som männens, liksom männen fullgöra de sina skyldigheter som medborgare och att neka dem rösträtt är att beröva dem de rättigheter, som varje medborgare i ett demokratiskt styrt land har rätt att fordra."

I samma riktning uttalar sig kyrkoherden Lewis Donaldson i Leicester, kyrkoherden Charles i Paddoc Wood m. fl., vilka anse att parlamentet genom att vägra kvinnorna rösträtt berövat landet dyrbara och värdefulla krafter, vilka behövas för sociala och moraliska reformer.

Den internationella kvinnodagen i Folkets Hus i Stockholm.

Socialdemokratiska kvinnokongressens V. U. anordnade söndagen den 8 mars en fest i Folkets hus A-sal för högtidlighållandet av den internationella socialdemokratiska kvinnodagen.

Salen var fylld till sista plats, och efter några inledande musiknummer bestogs talarstolen av fru Agda Östlund, som i ett kortare anförande hälsade de närvarande välkomna och uttryckte sin glädje över att kvinnorna så mangrant samlats till denna högtidsdag. Hon överlämnade därefter ordet till redaktör Hjalmar Branting, som skulle tala över ämnet "Kvinnorösträtt i kamptider".

Redaktör Branting mottogs med applåder och leverop och inledde sitt föredrag med att erinra om, att den rörelse, som den internationella kvinnodagen är ett uttryck för, är en avläggare av den allmänna socialdemokratiska arbetarrörelsen. Därefter övergick talaren till att omnämna de faktorer, som medverkat till kvinnans uppträdande på arbetsmarknaden och det revolutionerande av det gamla åskådningssättet, som blivit ett resultat härav. Även de mest konservativa erkänna numera, att kvinnorna måste ha ett visst inflytande på samhällsutvecklingen. Den materiella kulturen vilar på en arbetande klass och dess män och kvinnor kunna icke föga sig i sådana former, som beröva dem medbestämmanderätt. De fordra även social likställighet på helt andra grunder än de nu rådande, och talaren betonade särskilt alla individers rätt att under lika villkor få tillfälle att utveckla sina anlag och bli till gagn för samhället.

Liksom det icke går att hejda utvecklingen, vilken följer sina givna lagar, så ansåg talaren att det icke heller skulle gå att hejda kvinnorörelsen, ty den hade något av oemotståndlighet över sig. Kvinnorna borde icke se tragiskt på om ett eller annat hinder reste sig i deras väg, men de borde icke heller underskatta betydelsen av sådana strömningar, vilka kunna verka som motströmmar på den flod, som banar sig fram och hindra den sunda utvecklingen. Den politiska rösträtten måste utövas av ansvarsmedvetna medborgare, som klart kunna precisera sin ställning till samhällsfrågorna och inte bli viljelösa redskap i andras händer. Kritiken får inte vara på något sätt förkrympt, ty då blir en snedvridning resultatet. Detta är ingalunda något för kvinnorna speciellt utmärkande, ty även i vår nuvarande riksdag finnas representanter, som sitta där i kraft av manliga röstägare och uttala sådana åsikter, att man kan tro sig förflyttad hundra år tillbaka i tiden. Det skulle vara beklagligt om kvinnorösträtten medförde en förstärkning av dessa element och

Till slut har biskopen av Kensington i ett entusiastiskt och tändande tal pläderat för kvinnornas rättigheter, och han anser att kyrkan icke kan neka kvinnan sin hjälp och sin medverkan, enär den alltid anslutit sig till varje stor rörelse, vilken som sitt mål satt höjandet av mänsklighetens intellektuella och moraliska livsvärden.

Biskoparna ge även sin sanktion till böner, som för en lycklig utgång av kvinnornas stora fråga uppsändas i kyrkorna.

Det behöves knappast påpekas vilken hjälp och vilket stöd dessa mäns medverkan skall vara, såväl för rösträttsrörelsens pionjärer, som för de breda lager av kvinnor, som arbetar runt om i Englands bygder. Genom sina andliga ledares manande och väckande ord få de kraft att uthärda i striden, kraft att möta hån och oförstående, och kraft att tro på rättfärdighetens slutliga seger.

Gurli Hertzman-Ericson.

Östermalms Sjuk-, Vilo- & Förlösningshem

12 Floragatan STOCKHOLM, 2, 3 o. 4 tr. (hiss). Telefoner: Riks 90 12. Allm. 12 50.

Läget för sjuk-, vilo- och förlösningshemmet är tyst och ostört. Soliga rum. All nutida komfort. Operationsrum. Badrum, med fullst. elektr. ljusbad, med eller utan massage, även för andra än hemmets patienter. De strängaste fordringar på hygien uppfyllas. Telefoner i varje våning. Gott dietiskt bord. Fritt val av läkare och akuschörskor.

Ref.: Dr. E. O. HULTGREN, Dr. ARTHUR FÜRSTENBERG, Dr. ARNOLD JOSEFSON.

Föreståndarinnan HILMA FREDLUND, f. d. föreståndarinnan vid Stockholms sjukhem, Skuru o. vid Drottninghuset.

därför ville talaren särskilt uppmana kvinnorna att agitera bland sina systrar och bland dem sprida kunskap och upplysning.

Men det är icke bara denna fara som hotar. Talaren vände sig även mot den hetsagitation som jagat upp en sådan stämning av oro och skräck i landet, att man mist sinnet för alla proportioner. Man har dock rätt att ställa större anspråk på dem som räknar sig till landets intellektuella elit, men som under senaste tider ådagalagt en fullkomlig brist på insikt i politiska frågor. De som ha rätten att utöva medbestämmanderätt på landets öden borde visa att de inte låta sig lockas och tubbas med på tillfälliga känslovågor. Det behövs floder av upplysning innan män och kvinnor bli politiskt bildade.

Till slut vände sig talaren mot den rustningshets, som tar sig så många osunda uttryck och som utmynnar i att det ena landet söker överbjuda det andra i rustningsiver. Arbetarrörelsen och kvinnorrörelsen måste gå hand i hand för att framkalla ett sådant tillstånd att rustningar bli obehövliga. Den tiden kan man inte räkna med ännu, den är ett framtidsideal, men vi kunna förbereda den genom att arbeta för fred, likställighet och broderskap, i hopp om att mänskligheten en gång skall få ägna sig åt sin sunda utveckling och, ostörd av krigets demon, få arbeta för allas rätt och allas lycka.

Föredraget hälsades av publiken med entusiastiskt bifall, varefter följande resolution antogs:

Då i vårt land under de politiska striderna det alltmer framträder som en ren maktfråga, när kvinnornas rösträttsfråga skall nå sin lösning och då de senaste händelserna inom vårt politiska liv med önskvärd tydlighet visa att de kvinnor, som icke vilja ikläda sig ansvaret för rösträtten, ändock icke tveka att utan att känna detta ansvar väcka opinion i en av vårt lands allra största och viktigaste frågor, samt då de skäl, som hittills framförts emot lösningen av kvinnornas rösträttsfråga, alltmer visat sig ohållbara och våra motståndares käraste argument, "att kvinnorna själva icke intressera sig för rösträtten", med kraft skall kunna tillbakavisas av den opinionsyttring, som ligger i kvinnornas namnsamling,

uttalar mötet som sin bestämda fordran att kvinnornas rösträttsfråga icke längre undanskjutes utan bringas till snar lösning.

Festen fick en stämningsfull avslutning genom recitation av skådespelerskan vid Dramatiska teatern, fröken Maria Schildknecht, som mästertligt och gripande föredrog dikter av August Strindberg, Arvid Mörne, Viktor Rydberg och Oskar Stjerne. Fröken Schildknecht avtackades med stormande applåder. G. H. E.

Fredrika-Bremer-afton

hölls den 19 febr. i Ronneby. Festen inleddes med ett musikällskap, under komminister Norrmans dirigentskap, återgav Stormen av Haydn och Zigenarliv av Schumann. Samsjungningen var särdeles god, och ackompanjemanget sköttes förtjänstfullt av fröken Elsa Helsing. Av manskvartettens nummer må särskilt nämnas "Vacker sky" av Brölén, varöver vilade en fläkt av verklig stämning. Man fick tillfälle att konstatera, att vad Ronneby musikällskap presterar, är värt att höra.

Kandidat Odhness gav därefter en skildring av Fredrika Bremer, som var buren av varm förståelse för hennes livsgärning. Levande fick han fram bilden av kvinnankampen. "Den svenska kvinnan borde", yttrade talaren, "skatta sig lycklig över att äga Fredrika Bremer som sin förnämsta banbryterska. Den rörelse, som utgått från en sådan sant kvinnlig personlighet, kan ej urarta." Föredragshållaren röjde en ovanligt fin uppfattning av kvinnofrågan, och det varma bifall, som följde på hans föredrag, vittnade också om att han fångat sina åhörare.

Älvsborgsförbundet

avhöll sitt 6:te årsmöte i Frejasalen i Trollhättan söndagen den 22 febr. under ledning av ordf., frök. Ingrid Bergius, Vänersborg.

Flera viktiga frågor angående den inre organisationen behandlades. Till ordförande för kommande arbetsår valdes fröken Ingrid Bergius, Vänersborg, till sekreterare fröken Augusta Björkqvist, Trollhättan, till kassaförvaltare fröken Ruth Bergius, Vänersborg, samtliga omvalda; vice ordf. blev fröken Hilma Jakobsson, Brinkebergskulle, nyvald, och övriga ledamöter i styrelsen fru Elin Anderson, Färgelanda, och fröken H. Sjöberg, Borås.

Efter förhandlingarnas slut vidtog offentlig fest med föredrag av fru Gerda Hellberg från Karlstad. Talarinnan redogjorde för kvinnorrätten i andra länder och den verkan den haft på det politiska livet samt gendrev, ofta med ironi, de invändningar, som göras mot kvinnornas rösträtt.

Rektor Moberger talade om den behandling rösträttsfrågan fått i svenska riksdagen samt framhöll, att frågans avgörande till stor del låge i kvinnornas egna händer. Kunde kvinnorna ena sig och vägra sin medverkan till valet av sådana landsningsmän och stadsfullmäktige, som motsatte sig kvinnornas krav på rösträtt, så skulle frågan mycket snart finna sin lösning. De utmärkta föredragen åhördes med stort intresse och mottogs med starkt bifall. Programmet bjöd i övrigt på sång av fröken Sigyn Dalén med ackompanjering av fru Ragna Reutervall, deklamation av fröken Elna Vikland, kvartettsång m. m.

Jönköpings länsförbund

hade den 22 febr. årsmöte i Jönköping, och voro sju av länets nio föreningar representerade. Som ordförande, fröken Planting-Gyllenbåga, undanbött sig återval, utsågs till ordförande fröken E. Aulin. Till kassaförvaltare och sekreterare nyvaldes fru H. Lundberg samt som tredje ledamot i arbetsutskottet fröken E. Eckerberg från Huskvarna. Förutvarande suppleanter, fröken Kl. Ahrenberg och fru Alma Andersson från Norrahammar samt revisorer fru S. Karnell och fröken M. Sten från Huskvarna, återvaldes liksom och revisorssuppleant fru H. Bruselius. Intressanta och lärorika voro de beskrivningar och rön, som ombuden från de olika föreningarna hade att förtälja om förra årets namnsamlingsarbete, som inom Jönköpings län haft ett glädjande resultat. Efter förhandlingarnas slut vidtog gemensam middag och samkväm å Nya Pensionatet.

På kvällen hölls av jur. kand. fru A. Wicksell å Betania föredrag om "den nya äktenskapslagstiftningen". Klara och tydliga voro de linjer, som talarinnan gav av den gamla lagen och lagberedningens nya förslag samt praktiska de jämförelser, som uppdrogs mellan dem. Önskemålen och bristerna i det nya förslaget framhölls med skärpa och uppmanades de närvarande att ingående studera det nya förslaget, för att, såsom talarinnan sade, åtminstone veta vad de vilja och kunna framhålla detta, om kvinnorna icke kunna göra annat. Föredraget, som åhördes av en intresserad och talrik publik, belönades med varma applåder.

Kaffemissbruket. Namnpristävlan.

Medicinalstyrelsen har, som bekant, satt i gång en omfattande utredning med anledning av riksdagsbeslut 1912 om eventuella åtgärder mot det alltmer tilltagande kaffemissbruket. Stads- och provinsialläkare landet runt ha beordrats inkomma med utlåtanden, och dessa ha numera insänts till styrelsen. Det är ett egendomligt sammanträffande att, endast några få dagar innan tidningarna offentliggjorde en del av dessa uttalanden, en uppfattning definitivt fullbordades, som är resultatet av över 10 års ansträngningar och som har alla förutsättningar att utgöra räddningen undan kaffemissbrukets faror.

Stadsläkaren Dr W. Lindblom framhåller som sin åsikt »att en verkligt avgörande seger över kaffemissbruket endast torde kunna vinnas genom uppfinnande av en konkurrensduglig dryck med kaffets alla förtjänster, men utan dess fel».

Provinsialläkaren Dr Karl Stenberg har samma önskemål, men säger i sitt utlåtande att »en ny måltidsdryck, som tillfredsställer smakens, hygienens och billighetens fordringar, ännu ej är funnen». Detta är emellertid, såsom ovan visats, numera ej med verkliga förhållandet överensstämmande. Drycken är funnen, och vi äro övertygade om att icke endast herrar läkare, utan många med dem, komma att med tillfredsställelse konstatera detta faktum.

Men den nya drycken måste ha ett namn, och då den ju kommer att bli allas egendom, ha vi ansett det vara på sin plats att den stora allmänheten själf föreslår ett lämpligt sådant. Det är i detta syfte vi härmed inbjuda till en pristävlan.

Till intresserades ledning vilja vi meddela följande:

- 1) Det nya preparatet, ehuru till arom och smak omöjligt att skilja från ett gott naturkaffe, äger ingen av dettas skadliga egenskaper.
- 2) Det är en sammansättning av huvudsakligen inhemska vegetabiliska ämnen, av vilka särskilt ett sedan gammalt är bekant såsom välgörande för den mänskliga organismen.
- 3) Det är därför ett villkor för pristävlingen att ordet »kaffe» ej får förekomma i det föreslagna namnet.
- 4) Detta måste vara en ny, kort och populär benämning på en ny, oumbärlig och populär blivande hushållsdryck.
- 5) Då det vidare är att med säkerhet vänta att fabrikatet ifråga kommer att bli en exportartikel av betydelse, måste namnet vara sådant att det lämpar sig för alla kulturstaters språk.

Namnförslag skola vara insända före den 21 Mars 1914 till

Kemisk-Tekniska Fabriken HOLMIA STOCKHOLM.

De inkomna förslagen öppnas denna dag under offentlig kontroll.
Det utsatta priset är

Kr. 100:—

Inkomma flera förslag å det namn som antages, fördelas priset så att den, vars förslag först öppnas, omedelbart efter tävlingens avslutande erhåller Kr. 50:—, nr 2 kr. 80:— och nr 3 kr. 20:—.
Om endast ett förslag till det antagna namnet lämnas, erhåller förslagsställaren härtill priset odelat.
Var god uppgiv tydlig adress.

Skattefri!

Skattefri!

Heleneborgsg. 15. A. T. 31 64

Rekommenderas som en erkänd god och närmande måltids- och läskedryck.
Finnes på buteljer samt svagdricka på fat.

24 Upplandsgatan 24

— 1 tr. till vänster —

STOCKHOLM

HILDA HEDÉN

Dameklipping • Damskrädderi • Modeaffär

OBS! Specialité: SORGBESTALLNINGAR

Allm. Tel. 211 33

Föreningen för Kvinnans Politiska Rösträtt i Stockholm

avhåller

ARSMÖTE

onsdagen den 18 mars kl. 7.30 e. m. i K. F. U. K:s stora sal, Brunnsgratan 3.

Ärenden:

- 1) Meddelanden.
 - 2) Centralstyrelsens förslag till ändring av L. K. P. R:s stadgar §§ 3, 4, 5 med anledning av hemställan från Stockholmsföreningen till Centralstyrelsemötet.
 - 3) Års- och revisionsberättelser. Styrelseval.
 - 4) Kort redogörelse med skioptikonbilder över Årstautställningen av fru Karin Fjällbäck-Holmgren.
 - 5) Kvinnornas rösträttsfråga och den politiska situationen. Redogörelse av fröken Signe Bergman.
- Resterande årsavgifter upptagas. Nya medlemmar vinna inträde. Medlemskort uppvisas vid ingången.

Frisinnade kvinnor i Stockholm

anordna

OFFENTLIGT MÖTE

i Musikaliska Akademiens stora sal i Stockholm

Söndagen den 22 Mars kl 1/2, 2 e. m.

Talare och ämnen:

Jur. kand. fru Anna Wicksell:
Vänster och höger.

Fil. dr fru Gulli Petrini:
Vad som står på spel.

Fru Karin Fjällbäck-Holmgren:
Ansvar.

Biljetter å 50 öre i Allm. tidningskontoret, Gustav Adolfs torg, och Sandbergs bokhandel, Sturegatan, från och med onsdagen den 18 Mars samt mötesdagen vid ingången.

Kommitterade.

Till landstingsvalen.

L. K. P. R:s nya flygblad, Landstingens uppgifter och betydelse av dr Gulli Petrini har nu utkommit och rekvireras till ett pris av 5 öre eller 4 kr. pr 100 ex. genom expeditionen Lästmakaregatan 6, Stockholm.

Arbetet ute i landet

måste, på grund av utrymmesskäl, stå över till nästa nummer.

CRÈME enastående hudcrème.
Borttager finnar, fräknar m. m. Gör hyn ungdomligt skär o. fraiche.
..... DU
HAREM FRANSKA PARFYMAGASINET
Hofleverantör
21 DROTTNINGGATAN 21.

E. Hults Kvinnliga Utbildningsskola

(f. d. Villa Hult, Kneippbaden)

börjar den 1:sta Februari. Ämnena äro Husmoderskurs med enklare och finare matlagning, Skicklig kokfru undervisar i den finare matlagningen. Examinerad lärarinna i den enklare samt i teori. Övriga ämnen äro Sång, Musik, Målning, Språk (infödda lärarinnor), Konstslöjd, Kläd- och Linnesömnad, Handarbeten, Samaritkurs. Alla ämnen äro valfria. OBS! Den enda skola i Stockholm med helpension och där eleverna samtidigt ha ett gott hem. Unge flickor, som skola vistas i Stockholm, mottagas i helpension. Skolan är inrymd i ett nytt modernt hus invid Strandvägen. Begär prospekt, vari utförliga upplysningar lämnas och där referenser av föräldrar till från skolan utgångna elever finnas intagna.
Adr. E. HULTS KVINNIGA UTBILDNINGSSKOLA, Artillerig. 6, 2 tr., Stockholm. R. T. 118 86. A. T. 289 40.

P. A. Collijns

Extra Prima
o. Prima
Bomullslärf.
Marknadens
bästa
kvalitéer.

HEMMETS
Vedsägeri & Kolaffär

54 & 36 Krukmakargatan 34 & 36, Stockholm.
Prima torr Björk-, Al- och Barrved, Antract, Hus-
hålls- och Träkol samt Koks, såväl krossad som okros-
sad, till för dagen gällande priser.
OBS! Hemmets verksamhet bedrivs för upprättande
av fallna. Allm. Telefon 80 99.
Rikstelefon 70 84.

Stickmaskinen "FAVORIT"

Världens yppersta maskin.

Guldmedalj i Halmstad 1912
i Eksjö 1912

All slags stickning kan utföras.
Säljes till Kr. 65.— även på avbetalning.

Vidare meddelas av

GUSTAV FJELMAN
Törntorp
HUVUDSTA.

**ALLMANNA
PENSIONS-FÖRSÄKRINGS-
BOLAGET**

meddelar

**Lifförsäkring
af alla slag.**

Lifförsäkringsbestånd:
Ca 46.340.000 kr.

Fonder:
Ca 6 mill. kr.

Elektromek. Verkstaden STAR
(Innehavare O. Brokvist)
50 Linnégatan 50 — Sthlmstel. 269 69.
Tillverkar och uppsätter alla slags belysning i automo-
biler och motorbåtar. Uppsätter automatapparater, ring-
ledning, glödljus etc. Reparerar båtmotorer och elek-
triska apparater av alla slag.

Rösträtt för Kvinnors

sätte nummer för 1914 innehåller bl. a.:

Varför icke utdraga konsekvenserna?
Klara Lindh †. Av *Ezeline Boheman*.
Låt icke vägarna gro igen. Av *Sigrid Kruse*.
Riksdagen och lärarinnorna på landsbygden.
Av *E. W.*
Verkligheten av boskilling. Av *Anna Wickell*.
En föregångsman. Av *Gustava Svanström*.
Den engelska kyrkan och kvinnorösträtten. Av
Gurli Hertzman-Ericson.

Svenska Bokföringsbyrån

Vasagatan 53, 1 tr. Kontorstid 10—2 e. m. Åtager sig förande av lagenliga räkenskaper efter nytt, dubbelt
boksystem för handel, industri, hantverk, lantbruk m. fl. fr. 2 kr. pr mån. **BOKSLUT, REVISIONER**
och deklarationer utföras raskt till moderata pris. **UPPLÄGGER BOKFÖRINGAR** för alla branscher efter
moderna, arbetsbesparande metoder. **LÄMNAR RÅD** i bokföringsarbete.

Kappor, Promenaddräkter, Klädningar & Barnkläder

förfärdigas. Välsittande, gott arbete och
billiga priser. OBS! Promenaddräkter
— efter beställning från 45 kronor. —

AFFÄRSREGISTER

A.-B. Stockholms Folkbank
Klarabergsgat. 23, Kommandörsgat. 25, Upplandsgat. 15,
Fleminggat. 59, Lidings Villastad.
Sparkasseräkning, kapitalräkning.
Insättningar fr. o. m. En krona.
Skriv eller gör ett besök!

Juridiska råd och uppsynningar.
Äktenskapsförord. Skilsmässor.
Jur. Kand. M. BJÖRNBOM
Högbergsgatan 54
A. T. Söder 1799. Träffas säkrast vard. 2—8 e. m.

Johanna Brunssons Praktiska Konstvävningsskola
Kungsg. 70, Sthlm. Emottager elever samt utför be-
ställningar å alla slags konst- och enklare vävnader.
Vävstolar med tillbehör samt garner tillhandahållas.
Beställnings- och försäljningslokaler:
70 Kungsgatan 70 Klarabergsgat. 21
A. t. 487. R. t. Norr 868. A. t. 101 59.

Tandläkare CHR. MATSSON
Hornsgatan 58, 1 tr. (vid Adolf Fredriks torg).
Mottagning vardagar 10—2.
Övriga tider efter överenskommelse.
A. T. Söder 67 52. R. T. Söder 40.

CENTRALFÖRMEDELINGEN
(Inneh. Martha Larsson). 44 STORA NYGATAN 44
FÖRMEDLAR tjänare i alla branscher, kontorsbiträ-
den, lärare och lärarinnor.
ANSKAFFAR våningar och rum (möbl. och omöbl.),
inackorderingar m. m. Adresser fritt. Kontorstid 10—5,
Lörd. 10—4. A. T. 2818. R. T. 12884. (A. F. 1689)

Osvikligt medel

mot Engelska sjukan (Åltan). Besök eller tillskriv Fru
A. Sandberg, Götgatan 35 ö. g. 1, Stockholm.
Mottagning kl. 11—2 e. m.

Dr. Elin Beckmans Heltäfftsinstitut
Barnhusgatan 12. Riks 105 52. Sthlms-Tel. Br. 45 52.
Rådfrågningsstid: Vardagar halv 3—4.
Behandling av reumatism, gikt, efterbehandling av
ledskador, neuralgier, frostsador och vissa fall av bör-
jande ålderdomsbrand. OBS! Kan även anordnas i
patientens hem. (A. F. 1421)

Emma Hagelins Syatelier
flyttad till
Hornsgatan 45, 2 tr.
och rekommenderar mig fortfarande i benägen hägkomst.
Allm. Tel. 17 74.

E. H. Karlssons
BEGRAFNINGSBYRÅ
29 Klara N. Kyrkogata (2-dra huset fr. Kungsg.)
ombesörjer begravningar. Order från landsorten
expedieras skyndsamt. A. T. 8409. Riks N. 709.

Låt sy Edra Klädningar och Blusliv
hos fru "SVENNINGS" Syateljé
1 B Döbelnsgatan, Stockholm. Allm. tel. Br. 46 52.
OBS!!! Mångårig praktik hos Nordiska Kompaniet och Sidenhuset.

KARL ERIKSSON

KLARABERGSGATAN 40, 1 tr., (Hiss)

1:a klass Herr- & Damskrädderi

Gentlemans taylor.
Tailleur pour dames.
Dräkter och kappor
senaste pariserstil fr.
kr. 60:— utföres
under full garanti.

Allm. Tel. 236 05 Riks Tel. Norr 50 7

BERNHARD HELLQVIST

Dekorationsmålare
REKOMMENDERAS

STORGATAN 20 A. T. Öm 10 95

J. Wahlgren
7 Södermalmstorg 7. Grundad 1878.
UR- och Optisk Affär
OBS! Ingen filial.
Uppdragningar pr år i hemmen verkställes punktligt.
Allm. Tel. Söder 168.

Ring upp Hexpressen
KARL MOBERG
26 Jakobsbergsgatan 26, Stockholm. Rikstelefon 67 48.
Sthlms Telefon 85 08, 116 86
vid behov av
libud, Transporter, Emballeringar, Flyttningar och Magasinering.

Fröken Bjurholms
Privata Förlossningshem,
Norrullsg. 37, III tr., h., Stockholm. God inack. och
vård. Tyst och ogenerat. Läkare, specialist.
Allm. Tel. Vasa 27 15. Riks Tel. Vasa 416.

Återförsäljare och förbrukare.
Leclonchés vätelement, passande för ringledningar
telefonapparater etc., erhållas till billiga priser.
OBS! Egen tillverkning.
C. A. ERIKSSON
Saltmätaregatan 12 B. A. Tel. Vasa 72 87.

SÖDRA MODEMAGASINET
26 Bellmansgatan 26
Rekommenderas
moderna och stilfulla Hattar i billigaste priser.
Allm. Tel. 137 77.
Medlemmar af F. K. P. R. erhålla hög rabatt.

A. Magnussons Damskrädderi
Klarabergsgatan 42, 2 tr. Stockholm. Etabl. 1908.
Rekommenderas till benägen hägkomst med beställ-
ningar av Bal-, Souppé-, Sport- o. Promenaddräkter m. m.
Alla beställningar såväl finare som enklare utföres först-
klassigt och omsorgsfullt. Allm. Tel. 150 92.

Hilma Säflund
STOCKHOLM
TORSGATAN 28 Allm. Tel. 141 08
Lager av Klädda Damhattar o. Sorgsaker.
Tillverkning av Konstgjorda Blommor.

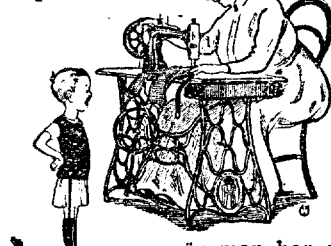
RAGNAR NILSSON
BAGERI OCH KONDITORI
49 Hornsgatan 49.
OBS! Endast 1:a klass ingredienser. — Alla slags
efterrätter. — Kakor och tårter på beställning.
Allm. tel. 138 48.

EDLA SEVERIN
SYATELIER
Hornsgatan N:o 26, 2 tr. t. v.
Allm. Tel. Söder 53 43. STOCKHOLM.

DAMFRISÉRSALONGEN
Tegnérsgatan 35, 1/2 tr. Allm. Tel. Br. 48 50.
rekommenderar sina eleganta frisyrer. Champonering,
huvudmassage och hemkammningar utföres omsorgsfullt
och billigt. Manicure gives. Peruker uthyras.
Vördsammast ALICE RUNN.

Lugna dej, pojke!

Det går på ett
par minuter

när man har en
Husqvarna
Symaskin.

Förmånliga afbetalningsvillkor.

Hundägare!

Varje vår härjar den s. k. hundsjukan (valp-
sjukan) och bortrycker många goda jakthundar,
vakt- och sällskapshundar från sina ägare. Ett
säkert botemedel finnes i Professor »Schönats»
Hundekokt, exp. i halvliterflaskor. Pris 2 Kr.
pr flaska mot postförskott eller efterkrav.
OBS! Följ noga medföljande bruksanvisning.

A. G. Andersson

Västerlånggatan 68, Stockholm

Allm. tel. 206 68. Riks tel. 144 68.

Mek. Rep.-Verkstad, Velociped- & Glödljusaffär
32 S:t Eriksgratan 32, Allm. Tel. 282 14
Förädling av: Velocipeder, Lyktor o. Carbid, Glödljus,
Lampor för Gas o. Elektr., Ringledn.-material, Batterier o.
Ficklampor. Rep. av: Velocipeder, Barnvagnar, Kaminer,
Gas- o. Fotogenkök samt Blåslampor, Lås o. Nycklar, För-
tenningar, hård- o. tennlödningar, Pålågn. av Diskbord.
Uppställning av Glödljus och Lampor, Ringledningar m. m.

Använd Renol!

Damer! Hårvatten utan fett. Gör det fetaste hår torrt
och smidigt. Bästa medel mot hårfall. Fäster
håret efter några behandlingar. Pris per flaska kr. 2:50.
Frisör Th. de Woul, Styrningsgatan 2, Stockholm.
Allm. 240 84.

Härmed rekommenderas mitt 1:sta klass **Damskrädderi**
och garanteras ett välgjordt och välsittande arbete till
moderat pris. OBS! Plyschkappor uppångas.
OBS! Trettioårig praktik.

Vördsamt **MATH. PETERSON, Damskrädderi**
48 STUREGATAN 48. Allm. Tel. 198 14.

Ericssons Modeaffär
Birger Jarlsgatan 90, hörnet av Odengatan
STOCKHOLM

rekommenderas. Nyinkommet lager. Vägijort arbete.
Sorghattar på lager. Billiga priser. Allm. Tel. 247 24.
Gör ett besök. Medlemmar av F. K. P. R. erhålla rabatt.

KONSTVÄTT.

Undertecknad har tagit kännedom om de bästa metoder
för rengöring på luktfri väg av alla sorters *Gardiner*,
kulörta broderier, *äta spetsar*, *klädningar*, *siden*, *ylle*
och *chiffon*, *promenaddräkter*, *damkappor m. m.*, m. m.
Allt till billiga priser. Allm. Telefon Sö. 2 51.
ANNA BOY, Hornsgatan 42, Stockholm.

Alla sorters
Dam- o. Barnkläder
beställas bäst och billigast
DAM- OCH BARNKONFEKTIONS-AFFÄREN
3 Uppsalagatan 3, Stockholm.
Allm. Tel. 188 24.

MÄRKNINGS-ATELIEREN
24 Mästersamuelsgatan 24
STOCKHOLM Allm. Tel. 208 25

Märkning för maskin, Hålsömnad och Stoppning av
duktyg samt Fällning emottages. OBS. Rockmonogram.
Välgjort arbete! Billiga priser! **Ingeborg Lindeberg.**

Vårda hy och hår.

MANICURE. Hygienisk ansiktsbehandling m. vibrations-
massage. Smärtfri borttagning av generande hårväxt.
Medicinsk hårbehandling och hårfärg. Huderem, håry-
pastor, salvor och puder märkta »Astra». Fru **Ingrid**
Weyandt, Grevturegatan 27, II. Allm. tel. Öst. 80 25.

Stockholms Blusbasar
81 A DROTTNINGGATAN

Ständigt lager av: Damblusar i alla prislägen. Största
sortiment av strandkåtor. (Beställningar även efter
mått.) Klädningar och dräkter på beställning.
Tyger på lager. Allm. Tel. 148 78.

Hulda Johansson

Rydsbo, Landsvägen 18, 1 tr., Sundbyberg

emottager såväl finare som enklare sömnad såsom klän-
ningar, blusar, promenaddräkter, ulstrar o. barnkläder.
Allm. Tel. Sundbyberg 398.

Stockholms
Inkasseringsbyrå

12 Brunkebergstorg 12

Riks 110 15. Allm. 117 18.

Inkasserar fordringar
Juridiska uppdrag
Placering av prima inteckningar
Kommissionsuppdrag
Soliditetsupplysningar, Försäkringar alla slag.
Billiga, bestämda arvoden.

NYA HUSAPOTEKET
STOCKHOLM

System: MIRTILLINE

är ett nytt Husapotek, en vegetabilisk naturprodukt,
ofelbart att använda mot **Frost, Exem, Skoskav, Sår,**
Blodförgiftning, Finnar, Pormaskar, Röd näsrot,
Reformar, Hudlöshet, Myggbett, Insektsstyg,
Svåra magplågor, Blindtarmsaffektioner, Hals-
åkommor etc. Klåda och plågor upphöra genast.

Prospekt och intyg från botade personer sändas mot
10 öre till svarsporto. Provburkar å 1,80 och 2 kr. mot
postförskott. Agenter antagas överallt. Skriv genast till

Nya Husapoteket S. M.
Stockholm 6.

Vår Mirtilline bör ej saknas i något hem.